

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni-1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 20 September 1891. N°. 717.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alle wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Amsterdam.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaars, Postdirecties en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentie: van 1 tot 6 regels 80 Cent; voor elke regel meer 18 Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verslagen van Vereenigingen 10 Cent per regel.

„Uwe ziele zal Hij bewaren.”

De Heere zal u bewaren van alle kwaad, uwe ziele zal Hij bewaren. Psalm 121:7.

Een der rijkste en heerlijkste beloften, u door God in zijn Woord gegeven, is wel deze, dat Hij uwe ziele bewaren zal.

Verdiep u nu niet in de vraag, of dit bewaren uwer ziele doelt op het bewaren en in stand houden van uw leven, of enkel geestelijk ziet op het bewaren van uwe ziele, zoo dikwijls ze door Saten of wereld wordt aangevochten.

Zulke tegenstellingen zijn altoos eenigzins genaakt en gezocht, en in Gods heilig Woord wordt uwen leven zeer terecht nooit van uw ziele in geestelijk opzicht afgescheiden.

Ge hebt niet een leven op u zelf, en bovendien nog het leven uwer ziele, maar heel uw leven, uw bestaan, uw aanzijn en uw voortbestaan hangt aan uw ziele, is in elk opzicht met uw ziele dooreengevlochten, en is nu en eeuwig van het leven uwer ziele onafscheidelijk.

Wie, als hij sterft, verloren gaat, gaat met zijn ziele ter helle, en wie als hij de vallei der schaduw des doods betreedt, in zijn Heiland geborgen is, gaat met zijn ziele de eeuwige zaligheid in.

Zoo is ook hier op aarde uw leven nooit zonder het leven uwer ziele te denken. Zelfs al wat uw lichaam weervaart, raakt uw ziele, heeft op het leven uwer ziele invloed, en slecht het leven uwer ziele ten goede of ten kwade mee. Wie zich in zijn tijdelijk leven bedriegt, doet doorworstelt den angst, dien hem dit gevaar aanjaagt, in zijn ziele. En van daar komt het, dat de heilige mannen Gods, ook zoo dikwijls de Heere hen uit doodsgevaar gered had, dat noemden „dat de Heere hun ziele bewaard had.”

Niet op schoolse onderscheiding moet ge dus bij zoo rijke belofte Gods bedacht zijn; maar ge moet ze nemen in haar volten, onuitputtelijk rijkdom.

Uw ziele, dat is uw bestaan als mens, zoo geestelijk als uitwendig, heeft de Heere uw God in zijn hand genomen, en Hij is het, die uw ziele, en in uw ziele uzelf, uw persoon, uw eeuwig aanzijn bewaart.

Zeer zeker ligt in deze toezegging ook een belofte voor uw aanzijn hier op aarde.

Ge zijt elk uur in gevaar. Elk oogenblik kan de dood u weeten. En ook de afwijking van dat gevaar staat niet in uw macht, maar ligt alleen in 's Heeren hand.

En evenzo ligt er een nog rijker belofte in voor het oogenblik oogenblik, als de tijdelijke dood u uit het leven komt wegnemen. Want kunt ge, zoo lang ge leeft, door voorzichtigheid en door gebruik van de middelen, nog allerlei levensgevaar, met Gods hulpe afweren, als ge sterft, hebt ge elke macht verloren, om voor u zelve te waken.

Ge verliest dan uw bewustzijn. De afsterfing van uw lichaam maakt u volkomen machteloos. Ge verliest elke beheersching over uzelf, en even willoos als gedachteeloos, wat deze wereld betreft, wordt ge weggevoerd naar een vaag en onbekend oord, waarvan ge u zelfs voor uw sterf geen voorstelling kunt vormen.

Dat noemde de zanger in Israël de vallei der schaduw des doods, en hij loofde en dankte zijnen God, dat hij in Hem zijn goeden trouwen Herder mocht bezitten, van wien hij wist, dat Hij ook in die vallei hem geleiden en met zijn stok en staf hem vertroosten zou.

En zoo zegt de Heere het ons ook in deze belofte toe. Als we bij het sterf ons ziele geheel moeten overgeven; niet meer weten wie we zijn en over een wijle elk besef en elk bewustzijn verliezen, en - het oogenblik komt, dat onze liefste panden op aarde niets meer voor ons doen kunnen, dan de oogen van ons lijk toelichten, dan zegt de Heere, zal Ik uwe ziele bewaren, Ik zal u in mijn heilige hoede nemen, en u brengen in het land van eeuwigen vrede.

Maar van ongemeen veelvuldiger toepassing nog is deze belofte Gods bij de worsteling, die ons in uren van verzoeking en strijd wordt opgelegd.

In doodsgevaar verkeerden we slechts bij uitzondering, sterfden doch we in den tijdelijken dood maar eens. Doch geestelijk verkeerden we elk oogenblik in levensgevaar. Door Saten en wereld wordt onze arme ziele elken dag en ieder uur belaagd. De verzoeking ontvingt ons gedurig.

En dan bovenal heeft uwe ziele bewaring noodig.

Wierdt ge dan aan u zelve en aan de macht der verleiding overgelaten, zoo zou nooit anders dan bezwijken de uitkomst zijn, en het einde zou geen ander kunnen wezen, dan dat uwe ziele wegstierf in den eeuwigen dood.

Niet alsof er ook in het gewone leven geen machten ter bewaring voor uw ziele zouden geboden zijn. De macht der opvoeding, de prikkel der consciëntie, het bittere gevolg van elke zonde, de prijsstelling op uw goeden naam bij de menschen, de instelling van Gods kerk met haar genademiddelen, en zooveel meer, zijn heerlijke statkelen, waarmee de liefde des Heeren u omringt heeft, om u te sterken in de uren der verzoeking.

Ook ontvingt ge, zoo het nieuwe leven in uwe ziele ontkeerde, een heerlijke macht des geloofs, die ook in deze worstelingen soms

bergen verzetten kan, en er is geen kind van God, of in de uren der bangste verzoeking, heeft hij het wel terdege bespeurd, hoe er uit dit geloof een kracht in hem opwerkte, die soms wonderen deed.

Ja, dit alles saam vormt die geestelijke wapenrusting, herkenbaar aan het schild des geloofs en den helm der zaligheid, waarop de apostelen ons zoo gedurig wijzen.

En toch, hoe rijk ook die middelen van bescherming en verdediging zijn, die ons reeds in den gewonen weg door Gods genade ter beschikking zijn gesteld, toch leert ons de geestelijke ervaring, dat er bij alle deze middelen nog iets geheimzinnigs bij moet komen, of we zijn, als de verzoeking iets machtiger wordt, onmiddellijk weg.

Uit tweeërlei ervaring weten we dit. Vooreerst uit de heerlijke ervaring als we stand hielden, en niet bezweken, en dan door onweerstaanbare drang werden uitgedreven, om op de knieën te vallen en onzen God voor zijn heerlijk bewaren te danken. Iets, waar we geen rekenschap van kunnen geven, zegt het ons dan, dat alle middelen zouden zijn te kort geschoten, zoo niet, ongezien en ongemerkt, Gods ontferming ons ondersteund en gered had.

En ten andere ontwaren we dit nog sterker en zekerder uit de bittere en droeve ervaring, als we, ja, wel tegenworstelden en onste wester stelden, maar, helaas, in het bange oogenblik van beslissing toch bezweken. Dan toch leerden we zoo duidelijk, dat al onze wilskracht en al onze geloofsmacht op zichzelf volstrekt ontoereikend is, en dat, zoo God ons niet bewaart, we toch onmachtig zijn om aan een te machtige verzoeking weerstand te bieden.

En dit nu vervult Gods kind soms met een gevoel van onuitspreklijke angst. Hij toch behoort niet meer tot die lichtvaardigen, die, ja, anderen tot allerlei zonden in staat achten, maar voor zichzelf geen gevaar duchten. Integendeel hij heeft de zwakheid van zijn eigen hart bekend en kan juist daarom nooit meer voor zichzelf instaan.

En daarom nu gaf God de Heere aan zijn kinderen op al deze ontferming en bij al deze wapenrusting, bovendien nog die heerlijke en die onmisbare belofte: *Vrees niet, Ik zal uwe ziele bewaren.*

En aan die belofte nu zou Gods kind volkomen genoeg hebben, hoe bang de strijd zich ook tegen hem verheft, mits hij met die rijke belofte bij zijn zieleworsteling dan ook rekende. Maar dit is het juist waar het zoo meestal aan schort.

Als de soldaat in den krijg trekt, zal hij geen oogenblik in den waan verkeeren, dat mits hij maar goed gewapend is, de overwinning zeker is. Neen, behalve op zijn wapenrusting zal hij minstens evenzeer op zijn veldheer letten, om dat hij weet, hoe eigenlijk van het beleid van dien veldheer de zegepraal afhangt.

Maar zoo doet vaak Gods kind niet. Mits hij zijn geestelijke wapenrusting maar heeft aangelegd, acht hij zich veilig voor elk gevaar, en o, zoo dikwijls verzuimt hij naar den eenigen Leidsman zijner ziele op te zien, die toch alleen in staat is, om hem in het hachelijk oogenblik te redden.

Zoo laat ge dan deze belofte Gods, dat Hij u ziele bewaren zal, stil liggen. Ge werkt er niet mede. Uw geloof richt er zich niet op. Uw gebed gaat er niet naar uit. Ge verstaat de heilige kunst niet, of althans ge beoefent de heilige kunst niet, om ook op die principale belofte te pleiten.

Of liever ge pleit er wel in het algemeen op; ook soms wel vooruit als ge enig gevaar naderen ziet; maar ge laat dat pleiten na in de uren der verzoeking zelve.

En dit nu breekt uw kracht en geeft overwicht aan uw zielevijand. Zoo staat ge ontenuwd als de worsteling aanvangt. En dan natuurlijk is de afloop van den strijd licht te voorzien.

Toch in daarom die belofte ook voor u nog niet krachteloos geworden. Veeler kan ze ook voor u nog wonder werken. Maar dan moet die belofte ook aangegrepen, en voor u leven gaan, als een belofte van uw God ook aan u.

KUYPER.

Officiële berichten uit de Ned. Geref. kerken.

De Voorloopige Synode van Nederduitsche Gereformeerde Kerken, brengt ter kennis van de Kerken dat de voorslag, door Deputaten van de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk, onlangs te Leeuwarden gehouden, op 9 September bij haar ingediend en verder toegelicht, in hare zitting van 15 September j.l. met algemeene stemmen, op het eenparig advies van de adviseerende leden, is aangenomen bij een Besluit, dat hieronder is afgedrukt, door opneming van het daarbij behorende Rapport en de Bijlagen.

Voorts noodigt de Synode de Kerken uit op aanstaanden Zondag, den 20sten September 1891, in de Bediening des Woords en der Gebeden den Heere te danken voor zijn dusver verleende genade en van Hem

af te smeeken, dat de verdere regeling der nu in beginsel aanvaardte vereeniging voorspoedig tot stand komt.

De Synode voorn. KUYPER, Praes. Syn. VAN GOOR, Ass. Syn. WAGENIAR, Scriba Syn. FERINGA, Scriba Syn.

's Gravenhage, 5 September 1891.

Met 5 Bijlagen.

Aan de Voorloopige Synode van Nederduitsche Gereformeerde Kerken, vergaderd te 's Gravenhage.

De Commissie, benoemd in Uwe zitting van 8 September j.l., met mandaat, om U te dienen van consideratie en advies in zake het door een Deputatie ter Uwer kennis gebrachte besluit van de Algemeene Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk, handelende van de vereeniging harer Kerken met de Nederduitsche Gereformeerde Kerken, heeft de eer U te berichten, als volgt:

1°. dat zij, na aandachtige lezing van bovengenoemd stuk, geacht heeft zich tot de Deputaten der Chr. Geref. Synode te moeten wenden, met bevelid verzoek, om ten opzichte van onderscheidene punten nader omtrent de bedoeling der Chr. Geref. Synode te worden ingelicht. Zij deed dit verzoek in een schrijven d.d. 9 Sept. j.l., waarvan een afschrift als Bijlage A dit rapport verzelt.

2°. dat zij hierop reeds onder dagteekening van 10 Sept. j.l. het antwoord mocht ontvangen, dat als Bijlage B aan dit rapport is gehecht.

3°. dat door dit breedvoerig en zakelijk schrijven de zeer ernstige vrees, alsof de aanneming van den voorslag op onoverkomelijke bewaren zou stuiten, voor een zeer groot gedeelte week, zoodat Uwe Commissie oordeelde, dat zij geenoegzaam voorgelicht en tot het vaststellen van haar advies in staat zou zijn, indien zij nog over de betekenis van enkele uitdrukkingen in dit schrijven een waarborg tegen mogelijke misvattingen kon ontvangen; ten welken einde zij zich nogmaals tot meergenoemde Deputaten wendde met een tweede missive, die als Bijlage C hier in afschrift bijgaat.

4°. dat het antwoord onder dagteekening van 14 September op dit tweede schrijven ontvangen, en hetwelk de Bijlage D van dit rapport vormt, haar, voor zooveel noodig, geruststelde, en alzoo veroorloofde zonder verwijl tot het in concept brengen van haar advies aan Uwe vergadering over te gaan.

5°. dat zij bij het vaststellen van dit advies meende, zich op het standpunt te moeten plaatsen, dat, en door het Synodaal Convent, en door de Synoden van Utrecht en Leeuwarden is ingenomen, hierin bestaande, dat aan het geschiedene leven onzer wederzijdse Kerken, als in strijd met Gods Woord, hoe eer hoe beter een einde diende te worden gemaakt, en dat het daartoe noodzakelijk was, af te zien van elke poging, om tot een eenstemmig oordeel te geraken over elken oorsprong en verleden; zoodat alleen mocht gevraagd naar den vorm, waarin de kerken zich op dit oogenblik aan elkander aanboden; altoos onder de noodige waarborgen tegen krenking van elken aardig karakter van de wederzijdse kerken.

6°. dat, naardien de Synode der Chr. Geref. Kerk, onlangs te Leeuwarden gehouden, positie nam op denzelfden grondslag, waarop ook Uwe Synode te Leeuwarden in 1890 oordeelde, dat alle verdere onderhandeling moest plaats hebben, er thans een vast uitgangspunt was verkregen, waardoor wel bezien de gewichtige vraagstukken vooruit reeds principieel waren uitgemaakt.

7°. dat zij, in dat licht de verklaringen en beveliden der Chr. Geref. Synode beschouwende, zich wel niet kon ontveinen, dat deze veelzins in een geheel anderen vorm waren ingekleed, dan waarin die onzijdige zouden zijn gegoten, maar toch ook niet mocht voorbijgaan, dat deze o. l. eenigzins eenzijdige wijze van uitdrukking beteren waarborg voor broederlijke oprechtheid bood, dan zoo gezocht ware naar termen en uitdrukkingen, die een onzijdig karakter droegen, en dat het voor ons belymerende hiervan kan worden weggelaten.

8°. dat zij onzijdig niet verzwegen in welken zin deze zinsneden door ons worden verstaan.

9°. dat zij echter, om geen vernieuwde onderhandelingen over deze quaestien van vorm noodig te maken, acht dat Uwe vergadering het meest praktisch en voorzichtig zal handelen, door zich daarbij zoo goed als uitsluitend te bedienen van uitdrukkingen voorkomende in de ons door Deputaten verstrekte toelichtingen.

10°. dat zij liever dan consideranten en adviezen te ver van een te scheiden, meende dat de duidelijkheid bevorderd zou worden, bijaldien de consideranten, voor zooveel noodig, aan het hoofd en bij de deelen van het Concept-Besluit zelf werden opgenomen.

11°. dat het, nu zij, tot hare niet geringe vreugde, ondanks geruzen bedenkingen, ten slotte achtte te kunnen komen tot de conclusie, dat wij ons bereid hebben te verklaren, om op den ons toegezonden voorslag in te gaan, noodzakelijk schenen, Uwe vergadering voor te stellen, tevens de noodige maatregelen te nemen, die voor den verderen loop der zaken noodig zouden lijken.

12°. dat zij achtte U hare denkbeelden en inzichten daarover in den duidelijksten vorm te zullen voorleggen, zoo zij tot u komt, ge-

lijk zij de eer heeft te doen bij dezen, met het navolgende

Concept-Besluit.

De Voorloopige Synode van Nederduitsche Gereformeerde Kerken, vergaderd te 's Gravenhage,

bekennende, dat God Almachtig in zijn heilig Woord ons de eenheid der Kerk van Christus als een onverbrekelijke ordinantie heeft opgelegd, en zoo de gemeenschap der heiligen, als het „nieuw gebod der liefde tot de broeders” in deze eenheid gefundeerd heeft;

uit dien hoofde overtuigd, dat elke scheuring en gedeeldheid in het kerkelijk leven, waar die niet door een nog hooger belang, dan deze eenheid, geboden is, of ook uit natuurlijke noodwendigheid voortvloeit, een overtredding van zijn gebod, een wederstaan van zijne Ordinantie, en alzoo in zeer besluiten zin een zonde voor God is te achten;

erkennde met het feit, dat die deelen van de Kerk van Christus, die hier te lande bekend zijn, als vormende „de Christelijke Gereformeerde Kerk”, met die andere Kerken, die zij zelve vertegenwoordigt, in éénzelfde historische verleden wortelen, één met haar in Belijdenis zijn, één in haar Liturgische gebruik, en één in taal; terwijl niet anders tusschen haar en de kerken dezerzijds in geschied ligt, dan ten eerste een onderscheid inzicht in de wijze, waarop tot reformatie moet worden voortgeschreden; en ten tweede een kerkrechtelijk verschil over de wijze, om, ter afwijking van het Independentisme en ter waarborging van rechtszekerheid voor het stoffelijk goed, de eenheid der saam in kerkverband levende kerken ook in de sfeer van het nationale leven thans tot openbaring te brengen, zoodat de bedoeling van beide groepen een andere is, dan om de Dordtsche kerkenordening van 1619 als levensregel te volgen;

Wat nu dit eerste verschil aangaat, oordeelende: 1°. dat in de Reformatie der 16e eeuw beide methoden van reformatie gelijkelijk zijn toegepast, zoodat dat destijds aan het optreden als één bond van kerken in den weg heeft gestaan; 2°. dat het stuk van de reformatie der kerken in dien bloeitijd van ons kerkelijk leven nimmer tot voldoende helderheid is gebracht, en alzoo in de Belijdenis der Gereformeerde Kerken niet tot een zoodanige beslissing is gekomen, dat gemis aan overeenstemming op dit punt, kerkelijke gemeenschap zou misluten; en 3°. dat ook nu het desaanstaande voortbestaan verschil de door haar vertegenwoordigde kerken niet belet heeft, en op de Synode in 1890 te Utrecht, en op de Synode in 1890 te Leeuwarden gehouden, onder zekere bedingen, de kerken van eenigzins gewijzigden oorsprong als ware Kerken Christ te erkennen. En wat betreft het tweede verschil, constateerende, dat de dusver gevoerde onderhandelingen, niet alleen dezerzijds, maar ook van de andere zijde, steeds de strekking hadden, om al hetgeen van beide zijden nog aan de volledige uitvoering der Dordtsche Kerkenordening in den weg mocht staan, te verwijderen;

heeft met dank aan God, en verbeuging des harten, kennis genomen van de ernstige pogingen, die ook thans weder door de Christelijke Gereformeerde Kerk op hare onlangs te Leeuwarden gehouden vergadering zijn aangewend, om aan de nog altoos voortbestaande, zoo droeve en ongeoorloofde kerkelijke gedeeldheid een einde te maken; en waardeert ten zwaarte de broederlijke welwillendheid, waarmee deze hare Synode eene deputatie van vijf hooggeachte broeders tot haar heeft willen afvaardigen, om een voorstel ter hare kennis te brengen en toe te lichten, aangaande de wijze waarop zij zich voorstelde, dat de zoo zeer gewenschte eenheid van ons kerkelijk leven zou te herstellen zijn.

Hebbende nu dezen voorstel (Zie Bijlage E.) met al de nauwkeurigheid, die bij zoo teedere zake voegt, overwogen, en zulks na kennisneming van de nadere toelichting haar door gemelde Deputaten welwillend verstrekt;

Zoo besluit de Synode hierop aan de Deputaten der Christelijke Gereformeerde Kerk te antwoorden als volgt:

ten eerste, dat zij, in den zin en geest van het desbetreffende besluit in 1890 te Leeuwarden genomen, genoegen neemt met het algemeen ter zijde stellen van de Concept-acte, die door Gedeputeerden dezerzijds in 1889 aan de Synoden van beide groepen kerken, destijds te Kampen en te Utrecht vergaderd, was ingediend.

ten tweede, dat zij van harte bereid is, alsnog met de kerken der Christelijke Gereformeerde Kerk op den grondslag van onze Drie Formulieren van Eenigheid en van de Dordtsche kerkenordening tot eenheid te geraken;

ten derde, dat zij, het belangrijke verschil tusschen de beide methoden van reformatie (gemeenlijk als die van separatie en dolantie gekenteekend) erkennende, ook harenzijds bereid is, zich op het standpunt te plaatsen, dat beide groepen, zonder elkander hierin te oordeelen, haar eigene praktijk en de daarmede samenhangende kerkrechtelijke beschouwing, voor eigen rekening nemen;

ten vierde, dat zij, wat aangaat het eerste beding door de Synode der Christ. Geref. Kerk gesteld, en aldus luidende: „als over en weer, oprecht en zonder zielehoed, de te vereenigen Kerken erland worden als ware en zuivere Ger. Kerken naar Belijdenis en Kerkenorde”; dit beding aanvaardt, begrijpende dat de uit-

drukking „de te vereenigen Kerken” niet doelt op „de Christ. Geref. Kerk” eenzijdig en hare kerken anderzijds, maar op de plaatselijke kerken van beide groepen.

ten vijfde, dat wat aangaat het tweede gestelde beding:

„als, wat de verhouding tot de Ned. Geref. Kerk betreft, dit wederzijds wordt uitgesproken, dat verbreking van de Kerkelijke gemeenschap met de besturen van de Ned. Geref. Kerk niet alleen, maar ook met de leden in corporatieve en plaatselijke zin, door Gods Woord en de Ger. Belijdenis geboden en dus noodzakelijk is”;

zij zich ook tegen het in deze zinsnede bedoelde niet verzet; overmits uit het beginsel, dat de methode van separatie en dolantie beiderzijds voor eigene rekening wordt gelaten, volgt, dat hierin niet kan zijn gevergd, dat de kerken dezerzijds in dit tweede beding het standpunt der dolantie zouden veroordeelen of dat der separatie huldigen; zoodat dit beding niet kan inhouden de loochening van de historische betrekking tot de leden van het Nederlandsch Hervormd Kerkgenootschap; noch den eisch, dat we deze leden als heidenen en tollenaars zouden beschouwen; noch eindelijk dat de tot reformatie gekomen Kerken geene eigenaardige verplichtingen tegenover die leden zouden hebben; — en zulks met dien verstande, dat die achterblijvende, zoolang zij achterblijven, in den zin der kerkenordening, door eigen schuld, geen objecten der tucht van het kerkelijk instituut zijn, en dit eerst dan weer worden, als zij de Opzieners der ware kerken Christi erkennen; alsook dat zij, geen recht op het Sacrament des H. Doops voor hunne kinderen, noch voor zichzelf op het Sacrament des H. Avondmaals kunnen doen gelden, zoolang zij niet gekomen zijn tot het betuigen van instemming met de belijdenis der Gereformeerde kerken en zich volgens onder haar Kerkenordening.

ten zesde, dat wat betreft het derde gestelde beding, aldus luidende:

„en als geen personen als leden der Vereenigde Kerken mogen worden erkend, dan die instemming betuigen met de Ger. Belijdenis en Kerkenorde en dienovereenkomstig waken te leven”;

dit harenzijds geen bezwaar ontmoet, onderstellende dat met dit beding niet bedoeld wordt, te kort te doen aan de belijdenis der Gereformeerde Kerken, dat de kinderen der geloovigen, behooren gedoopt te wezen „als zijnde leden der Kerk”;

ten zevende, dat, voor zooveel aanbelangt de hier voorwaarden in engeren zin door de Christ. Geref. Synode in Leeuwarden gesteld, zij geene bedenking heeft tegen de eerste drie voorwaarden, rakende de attestaten; als wordende hiertoe veroordeeld de aloude praktijk der Gereformeerde kerken en de bepaling van art. 82 der Dordtsche K.O., om kerkelijke attestaten af te geven aan de vertrekende leden zelve, noch ook de eventuele handelwijze, om, zoo in de plaats waar zij heen gaan, een of meer kerken zijn, met wie de attestateerde kerk in kerkverband leeft, die kerk of die kerken met name op de attestaten uit te drukken, verblifvende het in de vrijheid der leden, bij welke van deze kerken zij hunne attestatie willen indienen.

ten achte, dat zij geene bedenking heeft tegen de tweede dezer voorwaarden, zijnde van dezen inhoud:

„over en weer elkenanders lidmaten, leeraars, kandidaten, nabben, attesten en tucht erkennen en voor zettig houden”;

alzoos met dien verstande, dat ter beoordeeling van de meerdere vergaderingen, gehandeld zijt volgens de Dordtsche K.O.

ten negende, dat zij zich niet tegen de derde dezer voorwaarden, luidende:

„over en weer geen gemeente of kerkeraad meer formieren ter plaatsen waar reeds een gemeente der Vereenigde Kerken bestaat, terwijl al lid vrijheid blijft behouden om na de Vereeniging te blijven waar het voor de Vereeniging behoort”;

niet als zou het niet de dure plicht der ontcomene Kerken zijn, om steeds te trachten de leden der „Nederlandsche Hervormde Kerk” tot het verlaten van hun sondigen weg te dringen; noch ook als zou er geen sprake van het ambt der geloovigen zijn; maar overmits deze tot beter inzicht gekomen geloovigen, in een plaats waar Opzieners van een met ons in kerkverband levende kerk gevonden worden, zich niet mogen gedragen alsof het ambt van deze niet gold, en diensvolgens voor zooveel noodig hunne leiding hebben te zoeken, onder het toezicht der gemeenschappelijke klasse. Uit dien hoofde oordeelen ook zij, dat wat men genoemd heeft „het oprichten van tegenkerkeraden” van zelve onmogelijk wordt, zoodra beiderzijds, ook instatuut, het ambt der Opzieners en de bevoegdheid der gemeenschappelijke klasse erkend wordt. Voegende zij hier slechts ter verduidelijking aan toe, dat zij verstaat, geen macht te hebben, om te bevelen wat anderen buiten haar voor-kennis mochten doen; en verblifvende het uit den aard der zaak uitsluitend aan de Synode, om mocht zulk een geval zich voordoen, te beslissen of zulk een tegenkerkerad al dan niet als kerkeraad van een eigene kerkformatie in het gemeenschappelijk kerkverband zou zijn op te nemen; terwijl zij eindelijk overtuigd is, dat wel een weg zal kunnen gevonden worden, om de overtuiging die beiderzijds bestaat in verband met het al dan niet optreden van den langs verschillende weg tot reformatie gekomen plaatselijke kerken als persoon in rechten, steeds te doen eerbiedigen.

ten tiende, dat zij tegen de vierde voorwaarde luidende:

„als over en weer, oprecht en zonder zielehoed, de te vereenigen Kerken erland worden als ware en zuivere Ger. Kerken naar Belijdenis en Kerkenorde”;

dit beding aanvaardt, begrijpende dat de uit-